

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL ASOCIACIJOS X SKUNDO PRIEŠ PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĘ

2021-09-21 Nr. 4D-2021/2-834

Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo asociacijos X pirmininko Y (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą dėl Palangos miesto savivaldybės (toliau vadinama ir – Savivaldybė) administracijos pareigūnų neveikimo, galimai nepateikus atsakymo į jo 2020-10-06 kreipimąsi (reg. Nr. (4.20) D2-5877).

2. Su Skunde nurodytomis aplinkybėmis susijusios Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatos:

2.1. Seimo kontrolierių įstatymo (toliau vadinama – SKĮ):

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„1. **Biurokratizmas** – tokia pareigūno veika, kai vietoj reikalų sprendimo iš esmės laikomasi nereikalingų ar išgalvotų formalumų, nepagrįstai atsisakoma spręsti pareigūno kompetencijai priklausančius klausimus, vilkinama priimti sprendimus ar atlikti savo pareigas bei kitaip blogai ar netinkamai valdoma (atsisakoma informuoti asmenį apie jo teises, sąmoningai pateikiamas klaidinantis ar netinkamas patarimas ir t. t.). Biurokratizmu taip pat laikomas toks pareigūnų darbas, kai nevykdomi arba blogai vykdomi įstatymai ar kiti teisės aktai. 2. **Pareigūnas** – valstybės ir savivaldybių institucijos ar įstaigos tarnautojas, taip pat kitas darbuotojas, atliekantis viešojo administravimo funkcijas; viešosios įstaigos bei nevyriausybinės organizacijos, kurioms įstatymų nustatyta tvarka suteikti viešojo administravimo įgaliojimai, darbuotojas, turintis administravimo įgaliojimus nepavaldiems asmenims; valstybės įgaliotas asmuo, atliekantis įstatymų nustatytas valstybės suteiktas funkcijas. [...] 4. **Piktnaudžiavimas** – tokie pareigūno veiksmai ar neveikimas, kai jam suteikti įgaliojimai naudojami ne pagal įstatymus bei kitus teisės aktus arba savanaudiškais tikslais ar dėl kitokių asmeninių paskatų (naudojimosi tarnybine padėtimi, keršto, pavydo, karjerizmo, neteisėtų paslaugų teikimo ir t. t.), taip pat tokie pareigūno veiksmai, kai viršijami suteikti įgaliojimai ar savavaliaujama“;

3 straipsnis. Seimo kontrolierių veiklos tikslai

„Seimo kontrolierių veiklos tikslai: 1) ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinantį žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms [...]“;

12 straipsnis. Seimo kontrolierių tiriama skundai

„1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje [...]“;

22 straipsnis. Seimo kontrolieriaus sprendimai

„1. Seimo kontrolierius, atlikęs tyrimą, priima sprendimą: 1) pripažinti skundą pagrįstu; 2) atmesti skundą; 3) nutraukti skundo tyrimą. 3. Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu

išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais.“

2.2. Viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama ir – VAI):

3 straipsnis. Viešojo administravimo principai

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...]“

2.3. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarime Nr. 875 „Dėl prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ (toliau vadinama – Prašymų nagrinėjimo taisyklės) nustatyta:

25 punktas – „Prašymai, išskyrus prašymus, į kuriuos, nepažeidžiant asmens, kuris kreipiasi, kitų asmenų ar institucijos interesų, galima atsakyti tą pačią darbo dieną, turi būti išnagrinėjami per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo institucijoje dienos. Administracinės procedūros atliekamos laikantis Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje nustatytų terminų“;

26 punktas – „Jeigu prašymo nagrinėjimas susijęs su komisijos sudarymu, posėdžio sušaukimu ar kitais atvejais, dėl kurių atsakymo pateikimas asmeniui gali užtrukti ilgiau kaip 20 darbo dienų nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų gavimo institucijoje dienos, institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo turi teisę pratęsti šį terminą dar iki 20 darbo dienų. Pratęsus Taisyklių 25 punkte nustatytą prašymo nagrinėjimo terminą, institucija per 2 darbo dienas nuo institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens tokio sprendimo priėmimo dienos išsiunčia asmeniui pranešimą raštu ir nurodo prašymo nagrinėjimo pratęsimo priežastis.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

3 Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama ir – LVAT) praktika:

3.1. LVAT 2012 m. kovo 1 d. nutartyje (administracinė byla Nr. A⁵⁰²-1605/2012) nurodyta:

„Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). [...] Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.)“;

3.2. LVAT 2015 m. sausio 8 d. nutartyje (administracinė byla Nr. A-1-502/2015) nurodyta:

„[...] pagal gero administravimo principą valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus, privalo dirbti rūpestingai ir veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. [...]“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė, siekdama išsiaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Savivaldybės administraciją, prašydama pateikti paaiškinimus dėl jų bei atsakyti į Seimo kontrolierės klausimus.

5. Iš Savivaldybės administracijos pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta:

„[...] Palangos miesto savivaldybės administracija į Pareiškėjo raštą atsakė 2020-11-11 raštu Nr. (4.20.) D3-3490. Atsakymas išsiųstas elektroninėmis ryšio priemonėmis 2020-11-11 adresu <...>. 08:47 val., atsakymas pateiktas per 26 darbo dienas, t. y. nebuvo išnagrinėtas Viešojo administravimo įstatymo nustatytais terminais.“

Tyrimo išvados

6. Savivaldybės administracija, atsakydama į Seimo kontrolierės klausimus, paaiškino, kad atsakymas į Pareiškėjo 2020-10-06 kreipimąsi (reg. Nr. (4.20) D2-5877) buvo pateiktas 2020-11-11 raštu Nr. (4.20.) D3-3490.

Įvertinusi Savivaldybės administracijos pateiktą informaciją ir dokumentus (kopijos) Seimo kontrolierė neturi pagrindo abejoti, kad atsakymas į Pareiškėjo 2020-10-06 kreipimąsi (reg. Nr. (4.20) D2-5877) buvo pateiktas, kadangi Savivaldybės administracija Seimo kontrolierei pateikė Pareiškėjui adresuoto 2020-11-11 rašto Nr. (4.20.) D3-3490 (toliau vadinama – Raštas) kopiją ir kitus duomenis, patvirtinančius, kad Raštas buvo išsiųstas Pareiškėjo 2020-10-06 kreipimesi nurodytu elektroninio pašto adresu. Be to, šiuos duomenis (dokumentus) Savivaldybės administracija buvo pateikusi Seimo kontrolierei (taip pat Pareiškėjui) ir anksčiau, išnagrinėjusi Seimo kontrolierės rekomendacijas pagal ankstesnį Pareiškėjo 2020-11-03 skundą (byla Nr. 4D-2020/2-1415).

Vis dėlto, kaip pripažino pati Savivaldybės administracija, atsakymas Pareiškėjui buvo pateiktas po 26 darbo dienų nuo jo gavimo, t. y. pažeidus teisės aktuose nustatytą terminą (20 darbo dienų). Atsižvelgiant į tai, atkreiptinas dėmesys, kad viešojo administravimo subjektai yra saistomi gero viešojo administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų (šios pažymos 3.1 punktas). Iš gero administravimo principo išplaukia, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus (vykdydamos valdžios funkcijas), privalo dirbti rūpestingai (šios pažymos 3.2 punktas).

Taigi, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintą atsakingo valdymo principą bei įgyvendinant SKĮ įstatymu Seimo kontrolierei nustatytą tikslą – prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms, Seimo kontrolierės nuomone, būtų tikslinga Savivaldybės administracijai teikti rekomendaciją šiuo klausimu.

7. Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjas Skunde siekė iš Savivaldybės administracijos gauti atsakymą į jo 2020-10-06 kreipimąsi, o Skundo tyrimo metu nustatyta, kad atsakymas į Pareiškėjo 2020-10-06 kreipimąsi buvo pateiktas, sprendžiama, kad skundžiamos aplinkybės yra išnykusios.

Pažymėtina, kad, remiantis Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, numatančia, jog pareiškėjo skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia (pažymos 2.1 punktas), Seimo kontrolierė konstatuoja, kad pradėtas tyrimas nutrauktinas.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

8. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 3 dalimi, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

Asociacijos X pirmininko Y skundo dėl Palangos miesto savivaldybės administracijos pareigūnų neveikimo, galimai nepateikus atsakymo į jo 2020-10-06 kreipimąsi (reg. Nr. (4.20) D2-5877), tyrimą nutraukti.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJA

9. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **Palangos miesto savivaldybės administracijos direktoriui** rekomenduoja atkreipti dėmesį į teisės aktuose nustatytus asmenų prašymų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose terminus ir užtikrinti, kad Palangos miesto savivaldybės administracijoje būtų jų laikomasi.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus Seimo kontrolieriui pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., **ne vėliau kaip per 30 dienų nuo rekomendacijos gavimo dienos**, pateikiant informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus.

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė